

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΥΠΑΤΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΚΟΙΝΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Βρυξέλλες, 8.5.2019
JOIN(2019) 7 final

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

**Ειδική Διοικητική Περιοχή του Μακάο: Ετήσια έκθεση
2018**

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΜΑΚΑΟ: ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2018

Συνοπτική παρουσίαση

Αφότου η κυριαρχία του Μακάο μεταβιβάστηκε στη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας το 1999, η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της παρακολουθούν στενά τις πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις στην Ειδική Διοικητική Περιοχή (ΕΔΠ) του Μακάο, σύμφωνα με την αρχή «μία χώρα, δύο συστήματα». Η Ευρωπαϊκή Ένωση εμμένει στην πολιτική της για «μία ενιαία Κίνα» και υποστηρίζει την αρχή «μία χώρα, δύο συστήματα» και την εφαρμογή της στην πράξη.

Η παρούσα ετήσια έκθεση σχετικά με τις εξελίξεις στο Μακάο εκδίδεται σύμφωνα με τη δέσμευση που αναλήφθηκε έναντι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου το 1997.

Το 2018 συνέχισε να εφαρμόζεται η αρχή «μία χώρα, δύο συστήματα», προς όφελος της ΕΔΠ του Μακάο, της Κίνας στο σύνολό της, καθώς και της διεθνούς κοινότητας.

Το κράτος δικαίου και η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης τηρούνται, όπως διαπιστώνεται από τις δικαστικές διαδικασίες σε βάρος του βουλευτή της αντιπολίτευσης Sulu Sou. Τα δικαιώματα και οι θεμελιώδεις ελευθερίες γίνονται εν γένει σεβαστά.

Παρότι οι πολιτικές ελευθερίες προστατεύονται από τον θεμελιώδη νόμο του Μακάο, η αντιπολίτευση είναι αδύναμη και η κοινωνία των πολιτών δεν είναι ιδιαίτερα δραστήρια. Ο θεμελιώδης νόμος και άλλες νομοθετικές πράξεις δεν προβλέπουν τη δυνατότητα καθιέρωσης της καθολικής ψηφοφορίας. Ωστόσο, η ΕΕ ενθαρρύνει τις αρχές του Μακάο να εξασφαλίσουν μεγαλύτερη συμμετοχή των πολιτών στην εκλογή του Ανώτατου Διοικητή και της Νομοθετικής Συνέλευσης της ΕΔΠ. Τούτο θα αύξανε τη νομιμοποίησή τους, θα ενίσχυε τη λαϊκή στήριξη και θα ενδυνάμωνε τη διακυβέρνηση.

Το 2018, στο Μακάο απευθύνθηκαν δύο συστάσεις στο πλαίσιο της καθολικής περιοδικής εξέτασης της Κίνας, η οποία πραγματοποιήθηκε στη Γενεύη τον Νοέμβριο: η μία σύσταση αφορούσε την προστασία των μεταναστών εργαζομένων και η άλλη τις διακρίσεις σε βάρος των ατόμων ΛΟΑΔΜ. Η εμπορία ανθρώπων εξακολουθεί να προκαλεί ανησυχία.

Το 2018, οι αρχές του Μακάο ανέλαβαν ή ανακοίνωσαν διάφορες πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της εθνικής ασφάλειας, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα την περαιτέρω ευθυγράμμιση της πολιτικής της ΕΔΠ με τις απόψεις της ηπειρωτικής Κίνας: η Νομοθετική Συνέλευση ψήφισε τροπολογία η οποία εμποδίζει αλλοδαπούς δικαστές να αποφαινούνται επί ζητημάτων εθνικής ασφάλειας, ψηφίστηκε νόμος σχετικά με τον εθνικό ύμνο και ανακοινώθηκαν σχέδια για την τροποποίηση των νομοθετικών διατάξεων σχετικά με την εθνική ασφάλεια.

Τα μέσα ενημέρωσης του Μακάο συνέχισαν να εκφράζουν ευρύ φάσμα απόψεων, παρά την ύπαρξη ανησυχιών για αύξηση της αυτο λογοκρισίας.

Η οικονομία του Μακάο εμφάνισε ικανοποιητικές επιδόσεις το 2018, με ισχυρή ανάπτυξη ωθούμενη από τους τομείς των τυχερών παιχνιδιών και του τουρισμού, πολύ χαμηλή ανεργία και υγιή δημοσιονομική θέση. Ωστόσο, ο δεδηλωμένος στόχος της κυβέρνησης για

διαφοροποίηση της οικονομίας απέχει πολύ από την επίτευξή του. Μόλις το 6,8 % των εσόδων των καζίνο του Μακάο προήλθε από πηγές που δεν σχετίζονταν με τυχερά παιχνίδια.

Τον Οκτώβριο του 2018, εγκαινιάστηκε και δόθηκε στο κοινό η γέφυρα Χονγκ Κονγκ-Zhuhai-Μακάο. Το μεγάλο αυτό έργο υποδομής συνδέει την ηπειρωτική πόλη της Zhuhai με το Χονγκ Κονγκ και το Μακάο και εκτείνεται, υπερθαλάσσια και υποθαλάσσια, σε μήκος 42 χιλιομέτρων (55 km εάν συνυπολογιστούν οι οδοί πρόσβασης). Η γέφυρα δημιουργεί καλύτερες συνδέσεις μεταξύ των πόλεων της ευρύτερης περιοχής του Κόλπου και θα συμβάλει στη μεγαλύτερη ολοκλήρωση με την ηπειρωτική Κίνα, ενώ παράλληλα συνεπιφέρει νέες ευκαιρίες και νέες προκλήσεις.

Η ΕΕ και το Μακάο συνέχισαν να διατηρούν εύρωστες εμπορικές σχέσεις και να απολαμβάνουν ένα καλό επίπεδο συνεργασίας.

Πολιτικές εξελίξεις

Τον Μάιο του 2018, ο υπέρμαχος της δημοκρατίας, βουλευτής της αντιπολίτευσης Sulu Sou, καταδικάστηκε για παράνομη συνάθροιση λόγω της συμμετοχής του σε διαμαρτυρία το 2016. Είχε τεθεί σε διαθεσιμότητα από τη Νομοθετική Συνέλευση από τον Δεκέμβριο του 2017. Η εισαγγελία ζήτησε την επιβολή ποινής φυλάκισης στον Sulu Sou και σε έναν άλλο αντικαθεστωτικό ακτιβιστή, τον Scott Chiang, για διακεκριμένη ανυπακοή, αλλά το δικαστήριο αποφάνθηκε ότι δεν δικαιολογείτο η επιβολή ποινής φυλάκισης διότι η διαμαρτυρία ήταν μη βίαιη και μικρής διάρκειας. Εάν ο Sulu Sou είχε καταδικαστεί σε ποινή φυλάκισης μεγαλύτερη των 30 ημερών, θα είχε εκπέσει του αξιώματος του βουλευτή της Νομοθετικής Συνέλευσης, με αποτέλεσμα την περαιτέρω αποδυνάμωση της ήδη αδύναμης αντιπολίτευσης. Μετά την απόφαση του δικαστηρίου, ο Sulu Sou επέστρεψε στα κοινοβουλευτικά του καθήκοντα. Οι κατηγορίες της εισαγγελίας επικρίθηκαν ως πολιτικά υποκινούμενες, αλλά η απόφαση του δικαστηρίου αποτελεί ένδειξη της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης.

Τον Μάρτιο, η κυβέρνηση ανακοίνωσε την πρόθεσή της να τροποποιήσει τον νόμο για την εθνική ασφάλεια «προκειμένου να προσαρμοστεί στη σύγχρονη κοινωνία». Στα ζητήματα για τα οποία αναφέρθηκε ότι χρήζουν επείγοντως τροποποίησης περιλαμβάνονταν οι διαδικασίες για τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων στα πλαίσια ποινικών ερευνών και οι ειδικοί κανόνες για τη λήψη μέτρων καταναγκασμού κατά τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων.

Στις 3 Ιουλίου, η Νομοθετική Συνέλευση ψήφισε τροπολογία η οποία εμποδίζει αλλοδαπούς δικαστές να αποφαίνονται επί ζητημάτων εθνικής ασφάλειας. Ο ορισμός της εθνικής ασφάλειας είναι ευρύς και, συνεπώς, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εξαίρεση αλλοδαπών δικαστών από πολλές υποθέσεις. Οι αρχές δήλωσαν ότι η τροπολογία ήταν απαραίτητη για την προστασία των θεμελιωδών συμφερόντων του κράτους. Η απόφαση αυτή αποτέλεσε σημαντική οπισθοδρόμηση από το ισχύον μικτό νομικό σύστημα, το οποίο επιτρέπει στο Μακάο να αξιοποιεί την εμπειρογνώσια αλλοδαπών δικαστών. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, οι 10 από τους 49 δικαστές στο Μακάο έχουν αλλοδαπή ιθαγένεια, κυρίως πορτογαλική.

Τον Αύγουστο του 2018 απολύθηκαν βετεράνοι νομικοί σύμβουλοι πορτογαλικής καταγωγής, οι οποίοι εργάζονταν στη Νομοθετική Συνέλευση. Παρότι εργάζονταν με συμβάσεις προσωρινής απασχόλησης, η αιφνίδια απόφαση προκάλεσε ανησυχία στην

κοινωνία των πολιτών για αύξηση των προσπαθειών παραγκωνισμού Πορτογάλων/αλλοδαπών εμπειρογνομόνων υπέρ Κινέζων εμπειρογνομόνων.

Στις 14 Αυγούστου, το Μακάο ψήφισε νόμο σχετικά με τον εθνικό ύμνο, ο οποίος προβλέπει την επιβολή προστίμου στα άτομα που δεν σέβονται τον ύμνο. Ο νόμος περιλαμβάνει επίσης διδασκαλία της ιστορίας του ύμνου στα σχολικά προγράμματα.

Τον Μάρτιο του 2018, οι διοργανωτές του λογοτεχνικού φεστιβάλ του Μακάο ακύρωσαν τη συμμετοχή των συγγραφέων Jung Chang, Suki Kim και James Church αφού ενημερώθηκαν ανεπίσημα ότι δεν μπορούσε να διασφαλιστεί η είσοδός τους στο Μακάο. Η ένωση PEN Hong Kong¹ εξέδωσε δήλωση με την οποία εξέφρασε την απογοήτευσή της για αυτή την «κίνηση λογοκρισίας και αυταρχισμού». Το συμβάν αυτό θα πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο μιας σειράς απαγορεύσεων, το 2017, της εισόδου αλλοδαπών δημοσιογράφων και πολιτικών ακτιβιστών στο Μακάο. Ως αιτιολογία για τις αρνήσεις χορήγησης εισόδου προβλήθηκαν λόγοι εθνικής ασφάλειας. Παρότι οι αρχές μετανάστευσης του Μακάο έχουν την εξουσία να αρνούνται την είσοδο στην επικράτεια της ΕΔΠ, η έλλειψη διαφάνειας σε αυτές τις περιπτώσεις υποδηλώνει μια ανησυχητική τάση πολιτικής λογοκρισίας.

Ισότητα ευκαιριών, δικαιώματα και ελευθερίες

Τα δικαιώματα και οι θεμελιώδεις ελευθερίες των πολιτών του Μακάο εξακολούθησαν σε γενικές γραμμές να γίνονται σεβαστά, όπως και το κράτος δικαίου, στο πλαίσιο της αρχής «μία χώρα, δύο συστήματα» που κατοχυρώνεται στον θεμελιώδη νόμο του Μακάο.

Το Μακάο δεν έχει συγκροτήσει ανεξάρτητο φορέα για τα ανθρώπινα δικαιώματα παρά τη σχετική σύσταση που διατυπώθηκε από την επιτροπή του ΟΗΕ κατά των βασανιστηρίων τον Δεκέμβριο του 2015.

Τον Νοέμβριο του 2018, στην **καθολική περιοδική εξέταση** της Κίνας συμπεριλήφθηκε ενότητα για το Μακάο. Δύο χώρες, εκ των οποίων η μία είναι κράτος μέλος της ΕΕ, διατύπωσαν συστάσεις για το Μακάο: στο πλαίσιο της πρώτης σύστασης ζητείτο η επικύρωση της διεθνούς σύμβασης για την προστασία των δικαιωμάτων των διακινούμενων εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους, ενώ στο πλαίσιο της δεύτερης σύστασης ζητείτο η θέσπιση νομοθεσίας κατά των διακρίσεων για την προστασία όλων των περιθωριοποιημένων ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων ΛΟΑΔΜ.

Σε προηγούμενες εκθέσεις, η ΕΕ διατύπωσε επίσης ανησυχίες σχετικά με τις διακρίσεις λόγω γενετήσιου προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου. Ιδιαίτερως έντονες ανησυχίες εκφράζονται στους τομείς της απασχόλησης, της εκπαίδευσης και της υγειονομικής περίθαλψης. Οι σχέσεις μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου δεν έχουν ακόμη περιληφθεί στον νόμο που καθιστά την ενδοοικογενειακή βία ποινικό αδίκημα. Η επιτροπή του ΟΗΕ για τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα έχει παροτρύνει επίσης το Μακάο να θεσπίσει ολοκληρωμένη νομοθεσία κατά των διακρίσεων.

Η **ελευθερία του Τύπου** γίνεται σεβαστή. Παρατηρείται κάποιος βαθμός αυτολογοκρισίας, ιδίως στα κινεζόφωνα μέσα ενημέρωσης καθώς και στις ανταποκρίσεις για κινεζικά ζητήματα. ΜΚΟ και ακτιβιστές των μέσων ενημέρωσης εξακολουθούν να εκφράζουν ανησυχίες σχετικά με την αυτολογοκρισία. Ένα ακόμη εμπόδιο στην ελευθερία του Τύπου είναι η δυσκολία πρόσβασης σε πηγές και πλήρους ενημέρωσης από τις αρχές.

¹ <http://www.penhongkong.org/about/>

Η **εμπορία ανθρώπων** εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα στο Μακάο. Το Μακάο διαθέτει νόμο για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, ωστόσο η επιβολή του νόμου πρέπει να είναι πιο αυστηρή. Ο αριθμός των διώξεων και των καταδικαστικών αποφάσεων για υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων παραμένει χαμηλός παρά τον μεγάλο αριθμό καταγγελιών. Το 2018, οι αρχές του Μακάο απέστειλαν εκπρόσωπο στην έβδομη υπουργική διάσκεψη και συνάντηση ανώτερων υπαλλήλων στο πλαίσιο της διαδικασίας του Μπαλί, δείχνοντας την προθυμία τους να συμμετάσχουν περαιτέρω στη διεθνή συνεργασία για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. Στο πλαίσιο της ετήσιας συνεδρίασης της κοινής επιτροπής ΕΕ-Μακάο που πραγματοποιήθηκε τον Μάρτιο, το Μακάο δεσμεύθηκε να συνεργαστεί με την ΕΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. Η ΕΕ είναι πρόθυμη να ανανεώσει τις ανταλλαγές και να συνεργαστεί με το Μακάο για την παροχή τεχνικής εμπειρογνώσεως σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές αντιμετώπισης αυτής της παγκόσμιας πρόκλησης.

Οι πολίτες του Μακάο εξακολουθούν να απολαμβάνουν την **ελευθερία του συνέρχεσθαι** για διάφορα ζητήματα· παραδείγματα αποτελούν η λαμπαδηφορία στην πλατεία Τιεν Αν Μεν της 4ης Ιουνίου και τα εργασιακά δικαιώματα. Τον Σεπτέμβριο εγκρίθηκε ένας νέος νόμος για τις διαδηλώσεις και τις συναθροίσεις, βάσει του οποίου οι διαδηλωτές πρέπει να υποβάλλουν γνωστοποίηση διαδήλωσης στην αστυνομία αντί του Γραφείου Πολιτικών και Δημοτικών Υποθέσεων.

Το Μακάο δεν έχει επιβάλει αποτελεσματικά την **ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και των συλλογικών διαπραγματεύσεων**, όπως κατοχυρώνεται στις συμβάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΕΕ). Η ΕΕ ενθαρρύνει το Μακάο να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για τη συμμόρφωσή του με τις συμβάσεις της ΔΕΕ. Στο Μακάο δεν προβλέπεται κατώτατος μισθός, με εξαίρεση τους εργαζομένους στους τομείς της καθαριότητας και της ασφάλειας. Η κυβέρνηση σκοπεύει να θεσπίσει καθολικό κατώτατο μισθό για όλους τους εργαζομένους το 2019.

Η οικονομική και κοινωνική ανισότητα προκαλεί ανησυχία. Δεν υπάρχει επίσημο ποσοστό φτώχειας. Η κυβέρνηση υποστηρίζει ότι μόνο το 2,3 % του πληθυσμού του Μακάο ζει σε συνθήκες φτώχειας, αλλά οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών εκτιμούν ότι το ποσοστό πλησιάζει το 10 %. Τον Σεπτέμβριο, η επιτροπή του ΟΗΕ για την εξάλειψη των φυλετικών διακρίσεων (CERD) ανέφερε ότι το ζήτημα της ανάγκης μείωσης της φτώχειας προκαλούσε ανησυχία. Η εν λόγω επιτροπή παρότρυνε την κυβέρνηση να λάβει μέτρα για την εξάλειψη των εθνοτικών οικονομικών ανισοτήτων και να παράσχει στατιστικούς δείκτες σχετικά με τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα και την αποτελεσματικότητα των ληφθέντων μέτρων.

Το Μακάο συνεχίζει τον αγώνα κατά της **διαφθοράς** και δεν έχει διστάσει να κινήσει διαδικασίες σε βάρος υψηλά ιστάμενων προσώπων. Το 2018 κινήθηκαν έρευνες κατά του προέδρου του Ινστιτούτου Προώθησης του Εμπορίου και των Επενδύσεων του Μακάο, καθώς και κατά του επικεφαλής του Ταμείου Συντάξεων, οι οποίες καταδεικνύουν την αποφασιστικότητα της κυβέρνησης για μηδενική ανοχή σε περιπτώσεις διαφθοράς δημόσιων υπαλλήλων.

Οικονομικές εξελίξεις

Το 2018, το ΑΕΠ του Μακάο αυξήθηκε κατά 4,7 %² σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, έναντι αύξησης 9,7 % το 2017. Η ισχυρή ανάπτυξη το 2017 ήρθε μετά τη σημαντική ύφεση

² Πηγή: Εκτός αν ορίζεται διαφορετικά, όλοι οι μακροοικονομικοί δείκτες προέρχονται από την Υπηρεσία Στατιστικών και Απογραφής της κυβέρνησης της ΕΔΠ του Μακάο.

των προηγούμενων ετών, όταν ο τομέας των τυχερών παιχνιδιών επλήγη από την εκστρατεία κατά της διαφθοράς στην ηπειρωτική Κίνα. Το 2018, το ΔΝΤ κατέταξε το Μακάο στην τέταρτη θέση μεταξύ των πλουσιότερων οικονομιών στον κόσμο ως προς το κατά κεφαλήν ΑΕΠ.

Η κυβέρνηση εφαρμόζει μακροπρόθεσμη στρατηγική διαφοροποίησης της οικονομίας, ωστόσο το Μακάο συνεχίζει να βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στους τομείς των τυχερών παιχνιδιών και του τουρισμού. Η ανάκαμψη το 2017 και το 2018 βασίστηκε στην ανάκαμψη του τομέα των τυχερών παιχνιδιών και στη συνεχή εισροή τουριστών. Το 2018 εισήλθαν στην επικράτεια του Μακάο 35,8 εκατομμύρια τουρίστες, αριθμός που αποτελεί αύξηση 9,8 % σε σύγκριση με το 2017. Τα έσοδα από τα τυχερά παιχνίδια αυξήθηκαν κατά 14,0 % και ανήλθαν σε 303 δισ. ΜΟΡ (περίπου 33 δισ. EUR).

Το Μακάο έχει επιτύχει πλήρη απασχόληση και εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από αλλοδαπούς εργαζόμενους και επαγγελματίες³. Το ποσοστό ανεργίας παραμένει σταθερά σε επίπεδα κάτω του 2 % την τελευταία επταετία (ακόμη και κατά τη διάρκεια της ύφεσης της περιόδου 2014-2016) και το 2018 δεν αποτέλεσε εξαίρεση. Ο πληθωρισμός αυξήθηκε σε 3,0 % το 2018 από 1,2 % το 2017.

Παρότι τα στοιχεία για την ανάπτυξη το 2018 είναι συνολικά ικανοποιητικά, η οικονομία παρουσίασε επιβράδυνση κατά τη διάρκεια του έτους, από 7,6 % το πρώτο εξάμηνο σε 2,0% το δεύτερο εξάμηνο. Η επιβράδυνση οφειλόταν σε πτώση των επενδύσεων (ιδίως των επενδύσεων στον τομέα των κατασκευών) και σε επιβράδυνση της ανάπτυξης των εξαγωγών υπηρεσιών (ιδίως των εξαγωγών τυχερών παιχνιδιών).

Στις 15 Νοεμβρίου, ο Ανώτατος Διοικητής, κ. Fernando Chui Sai On, απηύθυνε το τελευταίο **πολιτικό του διάγγελμα** ως Ανώτατος Διοικητής. Πρωταρχικός στόχος παραμένει η εδραίωση του τουρισμού και των τυχερών παιχνιδιών, των βασικών οικονομικών κλάδων του Μακάο. Προτεραιότητες είναι η ρύθμιση, η φορολόγηση και η προαγωγή της ανταγωνιστικότητας. Το Μακάο θα επιδιώξει την οικονομική διαφοροποίηση βάσει των υφιστάμενων βασικών βιομηχανιών του, χρησιμοποιώντας τις υφιστάμενες υποδομές για την ανάπτυξη του κλάδου διοργάνωσης συνεδριάσεων και εκθέσεων, την προώθηση των δημιουργικών κλάδων και την ανάπτυξη εξειδικευμένων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων. Η κυβέρνηση έχει επίσης δεσμευτεί να διευκολύνει την καινοτομία και να στηρίζει τις ΜΜΕ με την παροχή κινήτρων για την επιχειρηματικότητα και τη μείωση των φόρων. Για δωδέκατο κατά σειρά έτος, η κυβέρνηση εφαρμόζει μια δέσμη οικονομικών επιδοτήσεων, συμπεριλαμβανομένης της διανομής μετρητών, για τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών.

Η δημοσιονομική θέση του Μακάο το 2018 παρέμεινε υγιής. Η ΕΔΠ διαθέτει ισχυρά αποθεματικά και ο οικονομικός της λογαριασμός καταγράφει συστηματικά πλεονάσματα. Στα τέλη Σεπτεμβρίου του 2018, τα οικονομικά αποθεματικά της κυβέρνησης ανέρχονταν σε περίπου 554,9 δισ. ΜΟΡ (60,4 δισ. EUR).

Η **διαφοροποίηση** της οικονομίας του Μακάο εξακολουθεί να αποτελεί μακροπρόθεσμο στόχο. Ένας από τους στόχους που έθεσαν οι αρχές στο πενταετές αναπτυξιακό σχέδιο του Μακάο για την περίοδο 2016-2020 είναι η αύξηση του μεριδίου των εσόδων των φορέων εκμετάλλευσης καζίνο από μη τυχερά παιχνίδια σε 9 % έως το 2020. Ωστόσο, ο στόχος αυτός φαντάζει ολοένα και πιο ανέφικτος σύμφωνα με έκθεση της Υπηρεσίας Στατιστικών

³ Πάνω από το 40 % του εργατικού δυναμικού του Μακάο το 2017 ήταν αλλοδαποί εργαζόμενοι, εκ των οποίων τα δύο τρίτα περίπου προέρχονταν από την ηπειρωτική Κίνα.

και Απογραφής σχετικά με την οικονομική διαφοροποίηση, η οποία δημοσιεύτηκε στα τέλη Δεκεμβρίου του 2018. Πράγματι, το 2017 ήταν απογοητευτικό έτος για την οικονομική διαφοροποίηση καθώς μόνο το 6,8 % των εσόδων των καζίνο προήλθε από μη τυχερά παιχνίδια, έναντι 7,4 % το 2016.

Όσον αφορά την **προστασία του περιβάλλοντος**, στο φετινό πολιτικό διάγγελμα ο Ανώτατος Διοικητής του Μακάο πρότεινε την κατασκευή εγκατάστασης για την προεπεξεργασία αποβλήτων χαρτιού, πλαστικού και μετάλλου πριν από την εξαγωγή τους, καθώς και την κατασκευή κεντρικής εγκατάστασης επεξεργασίας απορριμμάτων τροφίμων. Ο Ανώτατος Διοικητής ανακοίνωσε επίσης στόχους για την εγκατάσταση 200 φορτιστών ηλεκτρικών οχημάτων, την εγκατάσταση μηχανημάτων ανακύκλωσης πλαστικών φιαλών και την ολοκλήρωση της νομοθεσίας που περιορίζει τη χρήση πλαστικών σακουλών.

Περιφερειακή συνεργασία

Στις 12 Δεκεμβρίου, το Μακάο και το κινεζικό Υπουργείο Εμπορίου υπέγραψαν συμφωνία για το εμπόριο αγαθών στο πλαίσιο της **ρύθμισης στενότερης οικονομικής εταιρικής σχέσης (CEPA)** μεταξύ της ηπειρωτικής Κίνας και της ΕΔΠ του Μακάο. Η νέα συμφωνία, η οποία πρόκειται να εφαρμοστεί από την 1η Ιανουαρίου 2019, καθορίζει κανόνες καταγωγής και πιο ευέλικτες μεθόδους για τον προσδιορισμό της καταγωγής όλων των προϊόντων που κατατάσσονται σε δασμολογικούς κωδικούς της ηπειρωτικής Κίνας. Ενισχύει επίσης περαιτέρω το επίπεδο της διευκόλυνσης του εκτελωνισμού για το εμπόριο αγαθών. Ειδικό κεφάλαιο της συμφωνίας είναι αφιερωμένο στην περιοχή του Κόλπου Guangdong-Χονγκ Κονγκ-Μακάο, με στόχο την εφαρμογή μέτρων για τον εκτελωνισμό αγαθών εντός της περιοχής του Κόλπου σε πιλοτική βάση.

Η **γέφυρα Χονγκ Κονγκ-Zhuhai-Μακάο** —η μακρύτερη θαλάσσια γέφυρα στον κόσμο— δόθηκε στην κυκλοφορία τον Οκτώβριο. Η γέφυρα μειώνει τον χρόνο ταξιδιού μεταξύ του Μακάο και του Χονγκ Κονγκ και θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ολοκλήρωση της ευρύτερης περιοχής του Κόλπου.

Το Μακάο λειτουργεί ως οικονομική γέφυρα μεταξύ της Κίνας και των πορτογαλόφωνων χωρών. Στο πλαίσιο αυτό, στο πολιτικό διάγγελμα του 2019 προτείνεται η δημιουργία μιας πλατφόρμας νομισματικών υπηρεσιών μεταξύ της Κίνας και των πορτογαλόφωνων χωρών και η ανάδειξη του Μακάο σε κέντρο συμψηφισμού ρενμινμπί για τις πορτογαλόφωνες χώρες.

Στο σχέδιο στρατηγικής για την ευρύτερη περιοχή του Κόλπου, που δημοσιεύτηκε τον Φεβρουάριο, το Μακάο χαρακτηρίστηκε ως μία από τις τέσσερις βασικές πόλεις (μαζί με το Χονγκ Κονγκ, τη Shenzhen και την Guangzhou) που θα διαδραματίσουν καίριο ρόλο στην ανάπτυξη της περιοχής. Σύμφωνα με το σχέδιο, συνεχίζοντας παράλληλα τη διαφοροποίηση της οικονομίας του, το Μακάο θα ενισχύσει τη θέση του ως κέντρο τουρισμού και ψυχαγωγίας παγκόσμιας εμβέλειας και ως πλατφόρμα συνεργασίας στον τομέα του εμπορίου μεταξύ της Κίνας και των πορτογαλόφωνων χωρών.

Οι διμερείς σχέσεις ΕΕ-Μακάο

Το 2018, η ΕΕ ήταν η δεύτερη σε μέγεθος πηγή εισαγωγών του Μακάο μετά την ηπειρωτική Κίνα, με ποσοστό 25 % επί των συνολικών εισαγωγών του Μακάο. Ωστόσο, η ΕΕ υπήρξε προορισμός για ποσοστό χαμηλότερο από 1,7 % των εξαγωγών σε αγαθά του Μακάο. Αυτές οι ανισορροπίες σε επίπεδο εμπορίου δημιούργησαν μακροχρόνια εμπορικά πλεονάσματα

υπέρ της ΕΕ, δεδομένου ότι η ζήτηση του Μακάο για εισαγωγές συνέχισε να αυξάνεται με την πάροδο των ετών, ενώ ο κλάδος της μεταποίησης του Μακάο έχει συρρικνωθεί σε ποσοστό μικρότερο του 1 % του ΑΕΠ.

Το 2018, το διμερές **εμπόριο αγαθών** αυξήθηκε κατά 29,5 %, σε 963 εκατ. EUR. Οι εξαγωγές της ΕΕ στο Μακάο έφτασαν τα 852 εκατ. EUR, ήτοι σημείωσαν αύξηση 36,1 % σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, με αποτέλεσμα εμπορικό πλεόνασμα ύψους 741 εκατ. EUR για το 2018. Το Μακάο είναι μια αναπτυσσόμενη αγορά για τα ευρωπαϊκά είδη πολυτελείας. Οι επιχειρηματικές ευκαιρίες στον κλάδο των τυχερών παιχνιδιών και του τουρισμού έχουν κεντρικό ρόλο στις εμπορικές σχέσεις ΕΕ-Μακάο. Στις κυριότερες εξαγωγές προϊόντων της ΕΕ περιλαμβάνονται υψηλής ποιότητας δερμάτινα είδη, είδη ένδυσης, ρολόγια και κοσμήματα, τρόφιμα και ποτά, καθώς και αυτοκίνητα.

Οι **δημόσιες συμβάσεις** στους τομείς των μεταφορών, της ενέργειας καθώς και στον κατασκευαστικό κλάδο έχουν επίσης δυνητικά ενδιαφέρον για τις επιχειρήσεις της ΕΕ, δεδομένου ότι το Μακάο δραστηριοποιείται σε αυξανόμενο αριθμό έργων υποδομών. Ωστόσο, σε σύγκριση με άλλους σημαντικούς επενδυτές (Χονγκ Κονγκ, Κίνα και ΗΠΑ), το επίπεδο των άμεσων επενδύσεων από επιχειρήσεις της ΕΕ στο Μακάο παραμένει χαμηλό. Η Πορτογαλία ήταν ο σημαντικότερος ενωσιακός επενδυτής στο Μακάο, με επενδύσεις που ανήλθαν στο 3,7 % (9 δισ. ΜΟΡ) του συνολικού αποθέματος άμεσων επενδύσεων το 2017.

Στο πολιτικό διάγγελμα του Ανώτατου Διοικητή του 2019 τονίζεται ρητά το ενδιαφέρον για ενίσχυση των οικονομικών σχέσεων με την ΕΕ, χρησιμοποιώντας την Πορτογαλία ως σημείο εισόδου.

Η **22η συνεδρίαση της κοινής επιτροπής ΕΕ-Μακάο** πραγματοποιήθηκε στις 23 Μαΐου στο Μακάο. Ειδικότερα, τα μέρη εξέτασαν την παρακολούθηση από την ΕΕ το 2018 των δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί από το Μακάο όσον αφορά τη χρηστή φορολογική διακυβέρνηση. Το Μακάο είχε συμπεριληφθεί στον κατάλογο της ΕΕ με 17 μη συνεργάσιμες φορολογικές δικαιοδοσίες του Δεκεμβρίου του 2017, αλλά αφαιρέθηκε από τον κατάλογο αυτόν τον Ιανουάριο του 2018 κατόπιν των δεσμεύσεων που ανέλαβε η κυβέρνηση του Μακάο για συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της ΕΕ έως τα τέλη του 2018. Στο πλαίσιο της διαδικασίας παρακολούθησης, η ΕΕ επικρότησε την επέκταση της σύμβασης περί αμοιβαίας διοικητικής συνδρομής σε φορολογικά θέματα στην ΕΔΠ του Μακάο από τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας, καθώς και την ενεργοποίηση των αναγκαίων συμφωνιών για την ανταλλαγή πληροφοριών από την ΕΔΠ του Μακάο. Η ΕΕ συμμερίστηκε επίσης την εκτίμηση του ΟΟΣΑ σχετικά με ένα φορολογικό καθεστώς που παρέχει προνόμια σε εξωχώριες εταιρείες, κατόπιν τροποποιήσεων του καθεστώτος αυτού στις οποίες προέβη η ΕΔΠ του Μακάο τον Δεκέμβριο του 2018 προκειμένου να επιτευχθεί συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του ΟΟΣΑ. Βάσει των ανωτέρω, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμφώνησε τον Μάρτιο του 2019 ότι το Μακάο είχε εκπληρώσει τις υφιστάμενες δεσμεύσεις του όσον αφορά τη χρηστή φορολογική διακυβέρνηση. Ο διάλογος με την ΕΔΠ του Μακάο σχετικά με την εφαρμογή των ελάχιστων προτύπων της ομάδας G20 κατά της διάβρωσης της φορολογικής βάσης και της μετατόπισης των κερδών θα συνεχιστεί το 2019.

Η ΕΕ έλαβε υπόψη τη φιλοδοξία της ΕΔΠ του Μακάο να καταστεί κόμβος παραδοσιακής κινεζικής ιατρικής. Η ΕΕ και το Μακάο συμφώνησαν να οργανώσουν ανταλλαγή πληροφοριών σε επίπεδο εμπειρογνομόνων σχετικά με το κανονιστικό καθεστώς της ΕΕ όσον αφορά τα παραδοσιακά φυτικά φαρμακευτικά προϊόντα. Οι δύο πλευρές συμφώνησαν επίσης να συνεχίσουν να διερευνούν τις δυνατότητες συνεργασίας σχετικά με το περιβάλλον και την πράσινη τεχνολογία, ιδίως στο φόρουμ και την έκθεση του Μακάο για τη διεθνή

συνεργασία για το περιβάλλον. Στον τομέα του τουρισμού, οι δύο πλευρές συζήτησαν τρόπους αύξησης των τουριστικών ροών και των ανταλλαγών.

Όπως κάθε χρόνο, το 2018 το **Ευρωπαϊκό Εμπορικό Επιμελητήριο του Μακάο (MECC⁴)** και το **Ευρωπαϊκό Εμπορικό Επιμελητήριο του Χονγκ Κονγκ** συντόνισαν από κοινού την ευρωπαϊκή συμμετοχή στο φόρουμ και την έκθεση του Μακάο για τη διεθνή συνεργασία για το περιβάλλον, τον Μάρτιο, καθώς και στη διεθνή έκθεση εμπορίου και επενδύσεων του Μακάο τον Οκτώβριο.

Ο **τουρισμός** ήταν ιδιαίτερα σημαντικός για τη διμερή σχέση το 2018, όπως και το **έτος τουρισμού ΕΕ-Κίνας**. Ο εμβληματικός πύργος του Μακάο ντύθηκε στο μπλε χρώμα της σημαίας της ΕΕ την ημέρα της Ευρώπης. Στις 23 Οκτωβρίου, το Μακάο φιλοξένησε το **7ο Παγκόσμιο Φόρουμ Τουριστικής Οικονομίας** με την Ευρωπαϊκή Ένωση ως περιφέρεια εταίρο και την Guangdong ως προβαλλόμενη επαρχία-εταίρο. Η ΕΕ διέθετε περίπτερο στην εκδήλωση, διοργάνωσε εκδήλωση αντιστοίχισης επιχειρήσεων και συμμετείχε ενεργά στο φόρουμ.

Η ΕΕ και το Μακάο εφαρμόζουν δύο εμβληματικά προγράμματα που συνεχίζουν να λειτουργούν ικανοποιητικά: ένα στον τομέα των νομικών υποθέσεων και ένα στον τομέα της κατάρτισης διερμηνέων. Πρώτον, το **τρίτο πρόγραμμα συνεργασίας Μακάο-ΕΕ στον νομικό τομέα** συμβάλλει στον εκσυγχρονισμό και στην ανάπτυξη του νομικού συστήματος της ΕΔΠ του Μακάο. Δεύτερον, το **πρόγραμμα κατάρτισης στη διερμηνεία συνεδρίων στα κινεζικά και τα πορτογαλικά** μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Γραφείου Δημόσιας Διοίκησης και Δημόσιων Υπηρεσιών του Μακάο λειτουργεί από το 2006, και ανταποκρίνεται στη ζήτηση για ειδικευμένους διερμηνείς και στις δύο γλώσσες. Μέχρι στιγμής έχουν εκπαιδευτεί 97 διερμηνείς από το Μακάο και οι περισσότεροι εργάζονται επί του παρόντος στη δημόσια διοίκηση. Από το 2010, η Πολυτεχνική Σχολή του Μακάο (MPI) υλοποιεί επίσης, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, πρόγραμμα κατάρτισης που απευθύνεται σε καθηγητές πανεπιστημίων και επαγγελματίες διερμηνείς από το Μακάο και την ηπειρωτική Κίνα. Το **Ακαδημαϊκό Πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Μακάο** έχουν διαδεχθεί δραστηριότητες στο πλαίσιο του έργου Jean Monnet. Οι δραστηριότητες αυτές συμβάλλουν στην καλύτερη κατανόηση της ΕΕ στο Μακάο.

Σε συνέχεια της συνεδρίασης της κοινής επιτροπής ΕΕ-Μακάο του 2015 δημιουργήθηκε μηχανισμός συγχρηματοδότησης στο πλαίσιο του προγράμματος **«Ορίζων 2020»** και το 2018 η ΕΕ πραγματοποίησε ενημερωτική συνεδρίαση για την ενθάρρυνση της συμμετοχής. Χρηματοδότηση παρέχεται μονομερώς από το Αναπτυξιακό Ταμείο Επιστημών και Τεχνολογίας του Μακάο σε επιτυγχόντες συμμετέχοντες σε έργα του προγράμματος «Ορίζων 2020» από το Μακάο. Ωστόσο, την τελευταία διετία το Ταμείο έχει λάβει μόνο μία αίτηση, η οποία δεν επιλέχθηκε. Έως το τέλος του 2018, καμία οντότητα από το Μακάο δεν είχε συμμετάσχει στο πρόγραμμα «Ορίζων 2020».

⁴ Το Ευρωπαϊκό Εμπορικό Επιμελητήριο του Μακάο είναι ένας υβριδικός οργανισμός, τα μέλη του οποίου είναι τόσο εταιρείες όσο και εθνικά επιμελητήρια των κρατών μελών της ΕΕ.